

M A Z E D O N I E N

EURO ART - INFO

СЛАЈД И ВИДЕО ПРОЕКЦИИ ОД ЕВРОПСКИ ИЗЛОЖБИ

среда, 10. септември 1997, 20 ч.

EURO ART - INFO
19

**PARALLELEN - KUNST AUS
MAZEDONIEN**

**ПАРАЛЕЛИ - УМЕТНОСТ ОД
МАКЕДОНИЈА**

**ТОМЕ АЦИЕВСКИ
ЈОВАН БАЛОВ
СЛАВЧО СОКОЛОВСКИ
ЈОВАН ШУМКОВСКИ**

**IFA - GALERIE BERLIN
28.08. - 05.10.1997.**

видео проекција

Небојша Вилиќ

Изложба на четворица автори од Македонија

Во новиот галериски простор на Институтот за односи со странство (ИФА) во Берлин утречекер во 19 часот ќе биде отворена изложба на четворица ликовни уметници од Македонија - Томе Ациевски, Јовче Балов, Славчо Соколовски и Јован Шумковски. Тие ќе изложат по едно дело во

заедничкиот проект наречен "Паралели - Уметност од Македонија".

Изложбата, со која се отвора галеријата, ја реализираа Институтот за односи со странство (ИФА) со седиште во Штутгарт, и Сорос-центарот за современи уметности - Скопје, под раководство на Барба-

ра Барш и Небојша Вилиќ. Во појаснувањето што го даде Вилиќ се вели дека "изложбата настојува да претстави четири паралели како метафорни линии за најинтересните и релевантните струења во Македонија меѓу припадниците на помладата средна генерација. Таа го покажува интерес-

рањето за уметничкиот израз, било тој да ги застапува најактуелните концепти што се споделуваат со постмодернистичките теми, какви што се запрашаноста за местото на уметникот во општеството..."

Изложбата ќе биде отворена до 9 октомври.

Дневник, 17. сеп. 1997

ДЕНЕС ВО БЕРЛИН

Изложба

„Паралели – уметност од Македонија

Во рамките на изложбата што ја организираат Сорос центарот за современи уметности од Скопје и Институтот за односи со странство од Берлин, ќе бидат застапени четворица македонски уметници: Томе Ациевски, Јован Шумковски, Славчо Соколовски и Јован Балов

Во организација на Сорос центарот за современи уметности од Скопје и Галеријата на Институтот за односи со странство (ИФА) од Берлин денес во Берлин ќе биде отворена изложбата на четворица уметници:

Томе Ациевски, Јован Шумковски, Славчо Соколовски и Јован Балов под наслов „Паралели – Уметност од Македонија“ која ќе се одржува до 9 октомври.

Ациевски ќе се претстави со делото „Големiot чекор назад“ од 1996/97 година, Шумковски со „Над површината“ од 1997.

Соколовски со „Арсенал“ од 1997 и Балов (кој живее и работи во СР Германија) со делото „Инсталација“ од продукцијата 1996/97. Куратор на изложбата е Небојша Вилиќ.

Институтот за односи со странство со седиште во Штутгарт е институција што се занимава со размена на проекти од културата меѓу различни земји и ги претставува германските уметници во странство или обратно. Одделот за изложби од канцеларијата во Берлин е раководен од д-р Барбара Барш којашто за потребите на овој проект „Паралели“ започна да

работи со македонските уметници уште од февруари минатата година. Четворицата застапени автори се селектирани меѓу поголема група од 40 македонски релевантни уметници кои имаат свое значење за стеккупната македонска ликовна сцена.

„Општо кажано, „Паралели“ е единствената структура која е можна да се прифати за да се опише македонската ликовна сцена денес“ пишува меѓу другото во своето образложение кураторот Вилиќ.

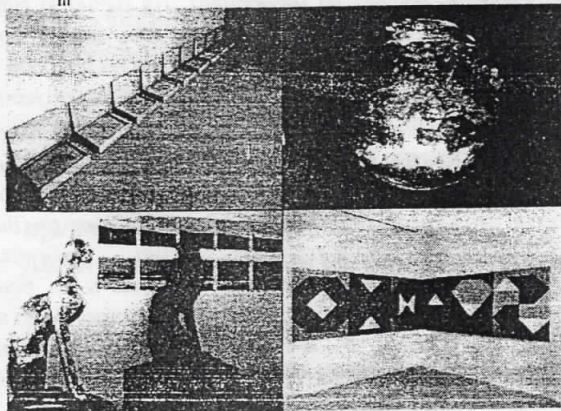
с. г.

А. Вилеќеро (ИФ), 28. сеп. 1997, с. 9.

УТРЕЧЕКЕР ВО ГАЛЕРИЈАТА ИФА ВО БЕРЛИН, ГЕРМАНИЈА

„ПАРАЛЕЛИ - УМЕТНОСТ ОД МАКЕДОНИЈА“

- НА ИЗЛОЖБАТА СЕ ПРЕТСТАВУВААТ ДЕЛАТА НА СЛАВЧО СОКОЛОВСКИ, ЈОВАН ШУМКОВСКИ, ТОМЕ АЦИЕВСКИ И ЈОВАН БАЛОВ

Во галеријата ИФА, во Берлин, Германија, утречекер, под наслов „Паралели – Уметност од Македонија“, изложуваат Томе Ациевски, со делото „Големiot чекор назад“, Јован Шумковски, со „Над површината“, Славчо Соколовски, со „Арсенал“, и Јован Балов, со делото „Инсталација со Ахт Билдер“. Изложбата, што ќе трае до 9 октомври, организирана е од Сорос Центарот за современи уметности од Скопје и Институтот за односи со странство, чие седиште се наоѓа во Штут-

гарт. Куратор на изложбата е д-р Небојша Вилиќ, директор на Сорос Центарот.

На проектот „Паралели“, започнато е да се работи уште во февруари 1996 година, а тој се обидува да го покаже интересот за уметничкиот израз што ги застапува најактуелните концепти кои се споделуваат со одредени постмодернистички теми.

Со оваа изложба во едно се промовира и новиот галериски простор на ИФА.

В.Ш.

Вилеќеро 17. сеп. 1997

**ifa-Galerie
Stuttgart
Charlottenplatz 17
70173 Stuttgart
Telefon
(0711) 2 22 51 73**

**Malick Sidibé
Clubs und Twist und
Chats Sauvages
Fotografie
1962–1976
27. Juni bis
24. August 1997**

**Andrej Bartenev
Das botanische
Ballett
19. September bis
31. Oktober 1997**

**ifa-Galerie
Berlin
Dorotheenstr. 72
10117 Berlin
Telefon
(030) 2 08 07 64**

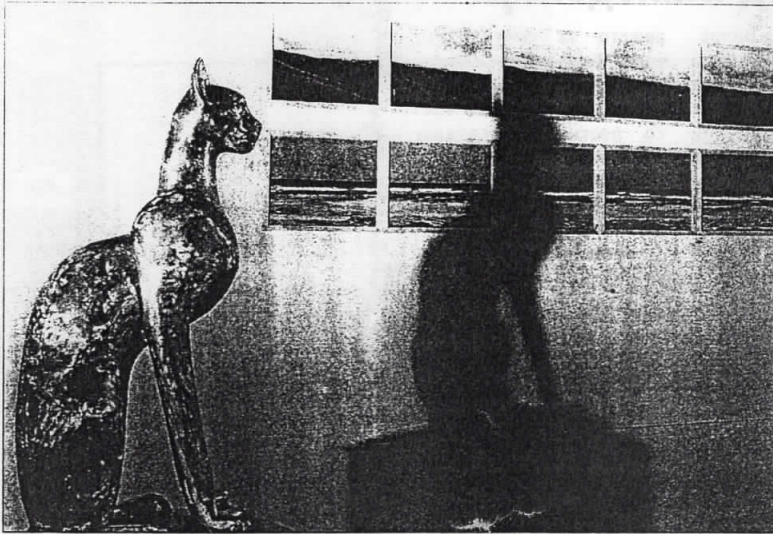
**Parallelen
Kunst
aus Mazedonien
Adziewski, Balov,
Sokolovski, Sumkovski
29. August bis
5. Oktober 1997**

**ifa-Galerie
Bonn
Kaiserplatz 17
53113 Bonn
Telefon
(0228) 22 44 50**

**Renata Barros
Brasilien
10. September bis
18. Oktober 1997**

ifa Institut für
Auslandsbeziehungen

KUNSTFORUM Bd. 138 Sept. - Novem. 1997

GRABWÄCHTER DER NATUR: eine Installation von Tome Adziewski.

Foto: Galerie

Die Knarre im Schatzkästlein

Ifa-Galerie eröffnet ihre neuen Räume in der Dorotheenstraße mit vier mazedonischen Künstlern

VON NICOLA KUHN

Um die Ecke Neustädtische Kirchstraße / Dorotheenstraße biegen zwar noch immer quetschend die Lastwagen auf ihrem Weg zu den Baustellen der Innenstadt, doch das größte Gebäude an dieser so stark frequentierten Kreuzung ist längst fertiggestellt. Die alten Mieter – der DDR-Sportverlag und die Stasi in optimaler Lage schräg gegenüber der amerikanischen Botschaft – sind schon lange aus dem Haus. Nach Aufrischung der Jugendstilfassade und Ausbau der Büros beherbergt es nun das Bundespresseamt und seit gestern offiziell die Galerie des Instituts für Auslandsbeziehungen. Mit vier Künstlern aus Mazedonien eröffnete sie ihre Räumlichkeiten im Erdgeschoss.

Der Standort ist gut gewählt – einen Katzensprung entfernt vom Bundestag und Tür an Tür mit dem Bundespresseamt –, denn die IFA-Galerie hat sich seit ihrer Gründung vor sechs Jahren in Berlin der Information über Kunstaktivitäten in Ost- und Mitteleuropa verschrieben. Die rund 250 Quadratmeter großen Ausstellungsräume dürften weit mehr als an ihrem bisherigen Standort Friedrichstraße / Ecke Weidendammer Brücke besucht werden, auch wenn so mancher dem eigenwilligen Charme des heruntergekommenen Pavillons der dritten Weltfestspiele der Jugend nachtrauert. Der IFA-Galerie ergeht es da wie dem Neuen Berliner

Kunstverein, der seine sympathische Altbauwohnung am oberen Ende des Kurfürstendammes verließ, um ins Zentrum des Geschehens zu rücken. Die neuen Räume sind fast bis zum Aseptischen glattrenoviert; nur der Blick von außen erinnert an die Vergangenheit des Gebäudes. Die Kuratoren haben nun zwar nicht mehr mit unnützen Einbauten zu kämpfen, die Kunst aber mit einem sterilen, konturlosen Raum.

Die vier Künstler aus Mazedonien schlagen sich wacker in dieser Umgebung. Ihr Kurator Nebosja Vilic, Direktor des Soros Center of Contemporary Art in Skopje, hat jeweils eine Arbeit ausgewählt, um ihr Werk zu repräsentieren. Sie selbst stehen für eine neue Künstlergeneration der neunziger Jahre, die seit Gründung Mazedoniens 1991 einen eigenen Standort im internationalen Vergleich sucht. Orientiert also an der Kunst jenseits der Landesgrenzen, bedienen sich diese Künstler der weltweit üblichen Mittel und gängigen Sprache: abstrakte Malerei, Fotografie, Installation. Wer nach dem spezifisch Mazedonischen sucht, wird enttäuscht sein. Oder weit eher beruhigt darüber, daß sich die Künstler nicht vor den nationalistischen Karren spannen lassen.

Vielleicht blitzt da und dort noch ein Konservatismus durch, der jedoch diskussionswert ist. So plädiert der Bildhauer Tome Adziewski für die Rückbesinnung auf die klassische Machtart. Er schuf von Hand die Skulptur einer ägyptischen Katze, die wie-

derum einer Phalanx Naturfotografien gegenübergestellt ist. „Der große Schritt zurück“ nennt er sein Werk und weiß doch, daß er sich kaum gegen die zunehmende Technisierung der Kunst oder die Zerstörung der Natur stemmen kann. Jovan Balov exerziert wiederum die Farbfeldmalerei, die er um mehrere Varianten einer oktagonalen Komposition bereichert. Nur detektivische Betrachter der minimalen Verschiebungen und nuancenreichen Farbunterschiede werden hier auf ihre Kosten kommen. Die Grauen des Bürgerkrieges holt Slavko Sokolovski in die Kunst, der unter dem Titel „Arsenal“ den Abdruck verschiedener Kleinkaliber in Ton festhielt. Wie eine Kostbarkeitsreihe er diese Negativformen hintereinander in Holzkästen. Die Gewalt ist hier zwar zu einem Ornament geronnen, den Schrecken verliert sie darüber nicht. Rätselhaft bleibt die Installation Jovan Sumkovskis, der Sägeblätter und Gläser in Granulatscheiben einschmolz und in Wasser versenkte. Doch das Geheimnisvolle ist Konzept: Sumkovski versteht sich als Neo-Mystiker. Und unversehens bringt er damit etwas zurück in die geglätteten Räume, was die Handwerker gerade noch auszutreiben versuchten. Ein Anfang am neuen Standort ist gemacht.

IFA-Galerie, Neustädtische Kirchstraße 15, bis 5. Oktober; Dienstag bis Sonntag 14-19 Uhr. Katalog 18 DM.

Mestionio e dobro izbrano - od tuka brzo moze da se skokne do Bundesstaigoi, i vraita do vraita do Sojuznaita sluzba za печат. Впрочем, Галеријата на ИФА, со нејзиној засновување пред шест години во Берлин, си стави за цел да информира за уметничките активности во Источна и Средна Европа. Околу 250 квадратни метри големиот изложбен простор сега може да прими далеку повеќе посетители отколку што можеше старото седиште на раскрсницата меѓу Фридрихштрассе и Вајдендамер Брике, макар што некој може пак да жали по специфичниот шарм на првобитниот Павилјон на првото Светски фестивал на младината. На Галеријата на ИФА и се случува она што му се случи на Новото здружение на уметници на Берлин, коишто ги напушти своите симболични простори во староградбата на горниот крај на Курфурхендам, за да се приближи во центарот на случувањата: новите простори се скоро до асеитивности и измазнетости реновирана; зградата постојано само ако се гледа од далеку. Навистина, кураторите повеќе не мора да се борат со бескорисните прегради во зградата, но затоа, пак, уметноста треба да се бори со еден астерлен простор без контури.

Четири уметници од Македонија смело стапуваат во илуквито окружение. Нивниот куратор, Небојиа Вилиќ, директор на Сорос Центарот за современи уметности во Скопје, од секој од нив избрал по едно дело да го претстави нивното творештво. Тие самите се претставници на една нова генерација уметници на деведесеттите, којашто по основањето на Македонија во 1991 го бара своето место во меѓународните рамки. Ориентирани кон уметност која ги надминува границите на земјата, овие уметници се користат со средства и јазик што се вообичаени во својот: апстрактно сликарство, фотографија, инсталација. Ако бараш нешто специфично македонско, ќе бидеш разочаран. Или прво, пак, ќе ве утешат што дека уметниците не му подлегнале на национализмот.

Можеби понекаде помалку избива една конзервативност, која, сепак, заслужува дискусија. Така, скулпторот Томе Адзевски илудира на враќање на класичните начини на изработка. Тој рачно ја изработил скулптурата на египетска мачка, која, пак, е поставена на првото една фаланга на фотографи на природа. Своето дело тој го нарекува „Големиот чекор назад“ и е свесен за тоа дека овај може да им се противстави на сè поголемиот технизација на уметноста или на уништувањето на природата. Јован Балов, од своја страна, нуди сликарство на боено поле, коишто го обогатува со повеќе варијанти на една октагонална композиција. Само дејателското набљудување на минималните отклони и на боите кои меѓусебе се разликуваат само во нијанси може да го најде она што го очекува. Славчо Соколовски во уметноста ги пренесува стравовите на граѓанската војна, насловувајќи го египетскиот на разни илустрации во злина како „Архенал“.

Како да се некои скапоцености, тој ги наредил овие негитивни форми една до друга во дрвени сандаци. И покрај тоа што насилството туча е сведено на орнамент, неговото ужас не се губи. Загадочна октанува инсталацијата на Јован Шумковски. Тој листови од тил и парчиња стакла ги претвора во илуквито што го потопил во вода. Но, она што е илуквито тоа е концептиот: Шумковски се претставува како неомистичар. И однадеж со тоа враќа нешто во измазнетите простори, нешто што мајсторите тучуваат се обиделе да го изгонат.

Почетокот е направен на новото место.

Пиштол во сандачио со благо

Галеријата ИФА ги отвора своите простори на Доротеенштрассе со четири мазедонски уметници

Од Никола Кун

На раскрсницата на Нојмиетинше Кирхштрассе и Доротеенштрассе се уште чкриејќи доминираат камиони утиснени кон градилиштата во центарот на градој. Тука, пак, на оваа многу фреквентна раскрсница, изградбата на најголемиот зграда е одимна завршена. Старите станици - издвигачката кука за сториска лифтература и државната безбедност (Stasi), која имала отшумална положба спрема Американската Амбасада, - се одимна зминати. По обновувањето на фасадата направена во Југендстил и изградбата на канцелариие, зградата ги устојува Сојузната служба за печат (Bundespresseamt), а од вчера официјално и Галеријата на Институтот за односи со странство. Своите простори во првеметно тата ги отвори со четири уметници од Македонија.

Изложбата *Паралели* има за цел да претстави група од четири македонски уметници во Галеријата на IFA [Institut für Auslandsbeziehungen] во Берлин, Сојузна Република Германија. Изборот на овие автори се должи на селекцијата меѓу четириесеттина релевантни автори и нивното рецентно значење за севкупната македонска ликовна сцена. Изложбата настојува да претстави четири паралели како метафорни линии за најинтересните и релевантни струења во Македонија меѓу припадниците на помладата средна генерација. Таа го покажува интересот за уметничкиот израз било тој да ги застапува најактуелните концепти кои се споделуваат со постмодернистичките теми какви што се запрашаноста за местото на уметникот во општеството, вклучувањето на просторот како дел од и причина за уметничката мисла и различните начини за истражување како уметничкото делување може да понуди приоди кон специфичните третирања на (многу широко разбраните) материјали.

Затоа, во делата на Томе Аџиевски постои настојувањето за обнова на мануелноста во уметничкото обликување, но не во 'класичен' или 'традиционален' начин. Тој го спротивставува одливот од бронза на фотографиите на океанскиот брег; или рачно скулптурираната дрвена рака наспроти фото 'портретите' на коњи во полето; или дрвено-сомотната глава наспроти фотографиите на делови од борови. Тој побарува враќање кон природноста и тактилноста на уметничкото творештво како едно од најспецифичните карактеристики на делувањето на уметникот.

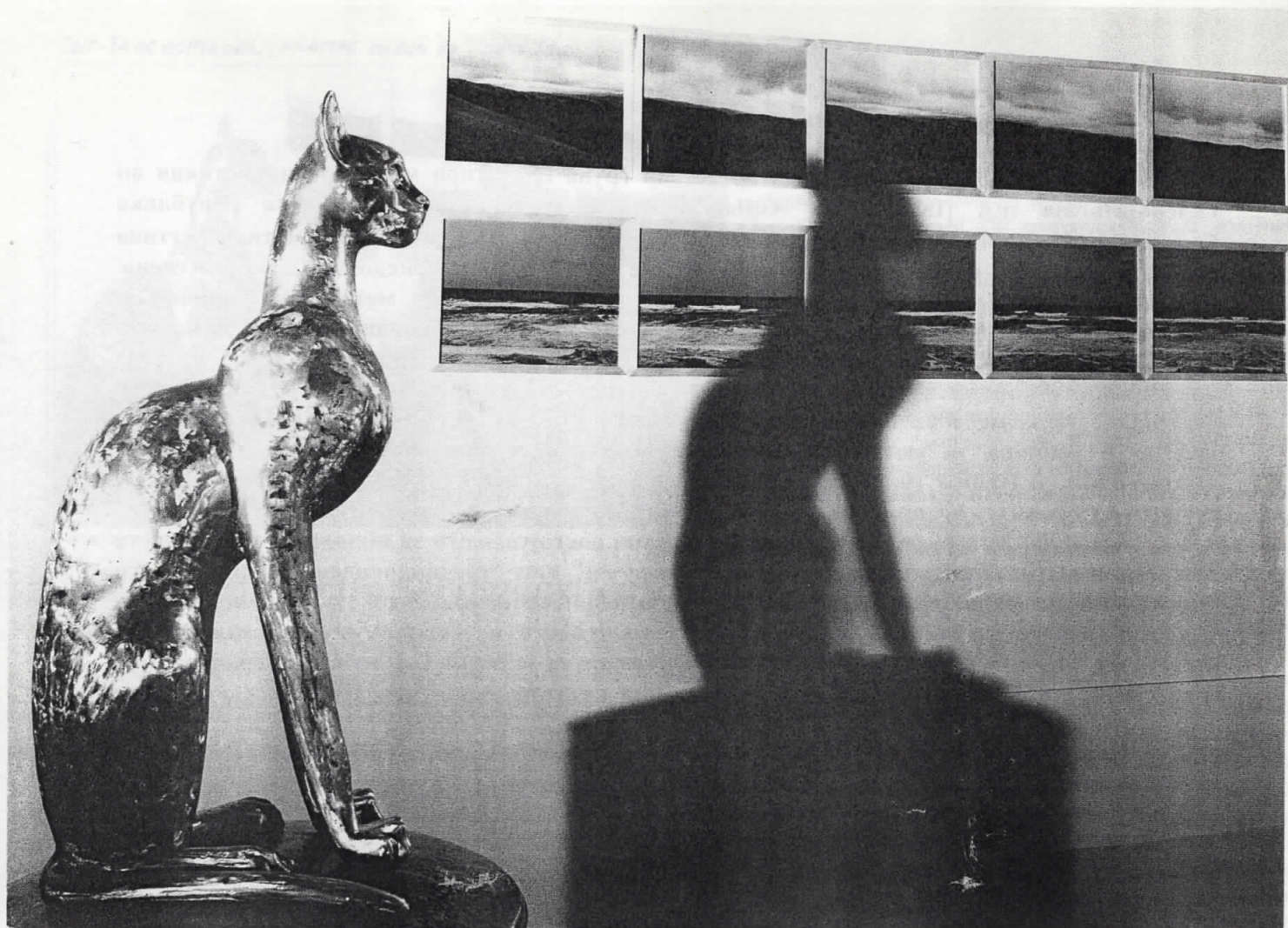
Јован Шумковски е заинтересиран за ефектите на просторните и амбиентални поставувања на светлосните рефлексии на полиестерните кружни одливки на плочи. Циклусот на којшто тој работи во последните неколку години, насловен како *Еха*, е истражување на повеќеслојноста на структурата на плочата (внатрешна содржина - инфлексија) и рефлектираните сенки во околниот простор кои доаѓаат од дискретните светлосни извори (надворешна содржина - рефлексија). Во оваа игра на инфлексијата и рефлексијата се пронаоѓа концепт кој воден од избраните готови предмети кои тој ги втопува во плочите: луцидни мали сказни за впечатоците на светлото и одразот на секојдневниот живот.

Понепосредна комуникација со реципиентот на делото поседува инсталацијата на Славчо Соколовски. Неговата серија *Шаржери* завршува со инсталацијата на девет дрвени кутии со одливки во terra cotta на негативи од девет различни пиштоли и револвери. Но, наративноста која произлегува од првиот поглед ја снемјува со заднината на настојувањето на уметникот да ги земе овие наративни структури пред сè како материјал за уметничко обликување. На тој начин делото ја задржува специфичноста на уметноста воопшто - да се остане во светот на скриените и посредни прекажувања на општествените феномени.

Јован Балов во неговиот концепт на мултипликација на еден ист знак (во овој случај осмоаголник) нуди, било на кураторот било на реципиентот, една слободна игра на инсталирање на платната кои ги слика. Со јукстапонирањето на 'боените' и 'негативните' сликани полиња се јавуваат безброј можности за комбинации кои се математички пресметани и поставени: секоја 'боена' слика има сопствен опонент во 'негативната'. Така, нивното поставување во секоја можна комбинација и избор.

Општо кажано, 'паралели' е единствената структура која е можна да се прифати за да се опише македонската ликовна 'сцена' денес. Накратко, таа во средината на деведесеттите би била дефинирана во рамките на погоре посочените специфики: таа сè повеќе се опросторува преку синкретизирањето во продукцијата на скици, проекти и екскурси во достапните медиуми преку форсирањето на однапред зададени концептни и/или просторни локации префрлувајќи го сè повеќе тежиштето од аспектите на модернистичкиот формализам кон манифестациите на постмодернистичките тематски и концептни сèдостапности за уметничката продукција.

Како таква таа станува 'сцена' на авторски различности кои ја избегнуваат лесната и едноставна систематизација на ликовната критика. Таа станува збир на моновалентни насоки на истражување и затоа нејзиното именување единствено може да биде - паралели. Уметниците избрани за овој проект се претставници на само четири од нив.

Tome Adziewski

From the Project 'The Great Step Backward', 1996/97 (detail)

28 framed B/W photos (70x560); bronze, metal, (190x60x60)

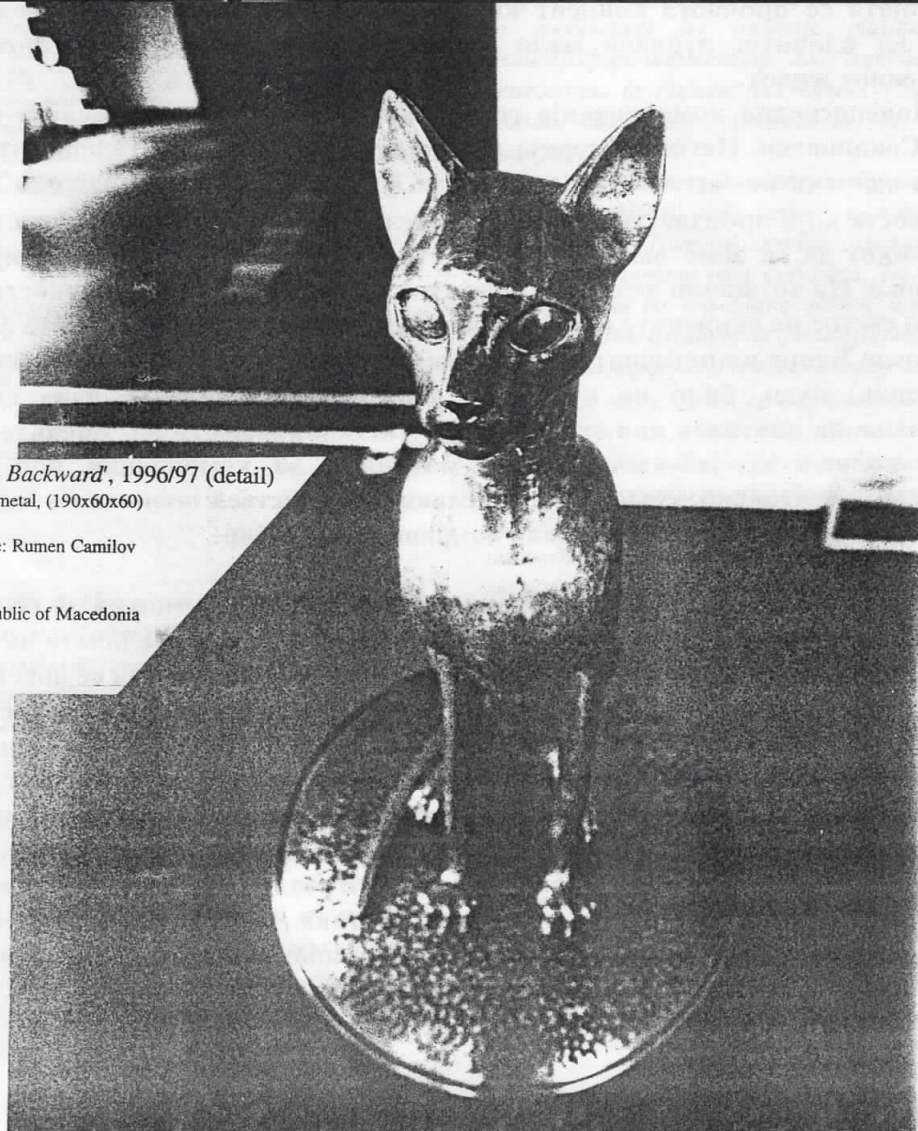
© SCCA - Skopje, Macedonia

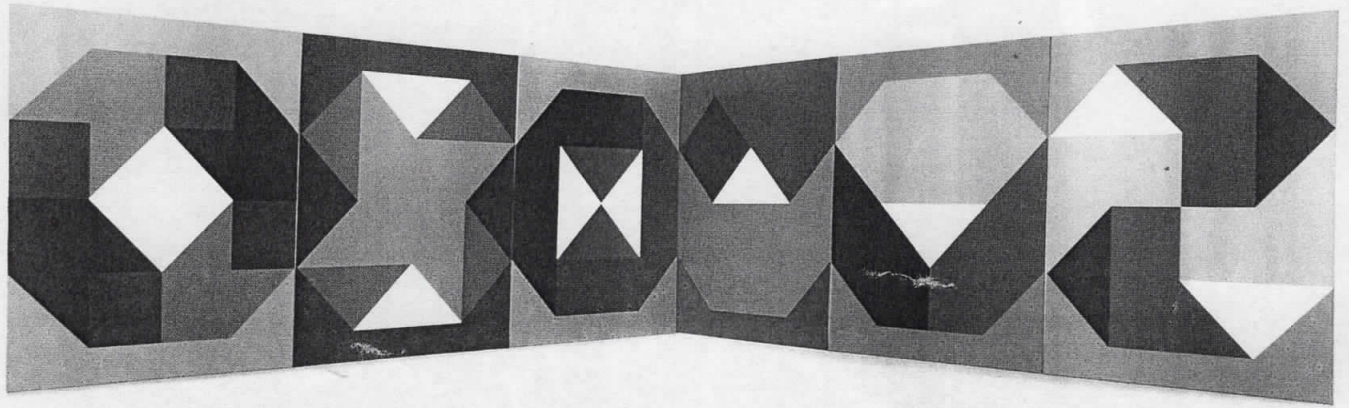
slide: Rumen Camilov

Tome Adziewski

Partenie Zografski 39, 91000 Skopje, Republic of Macedonia

tel. ++389.91.20.99.27

Jovan Balov

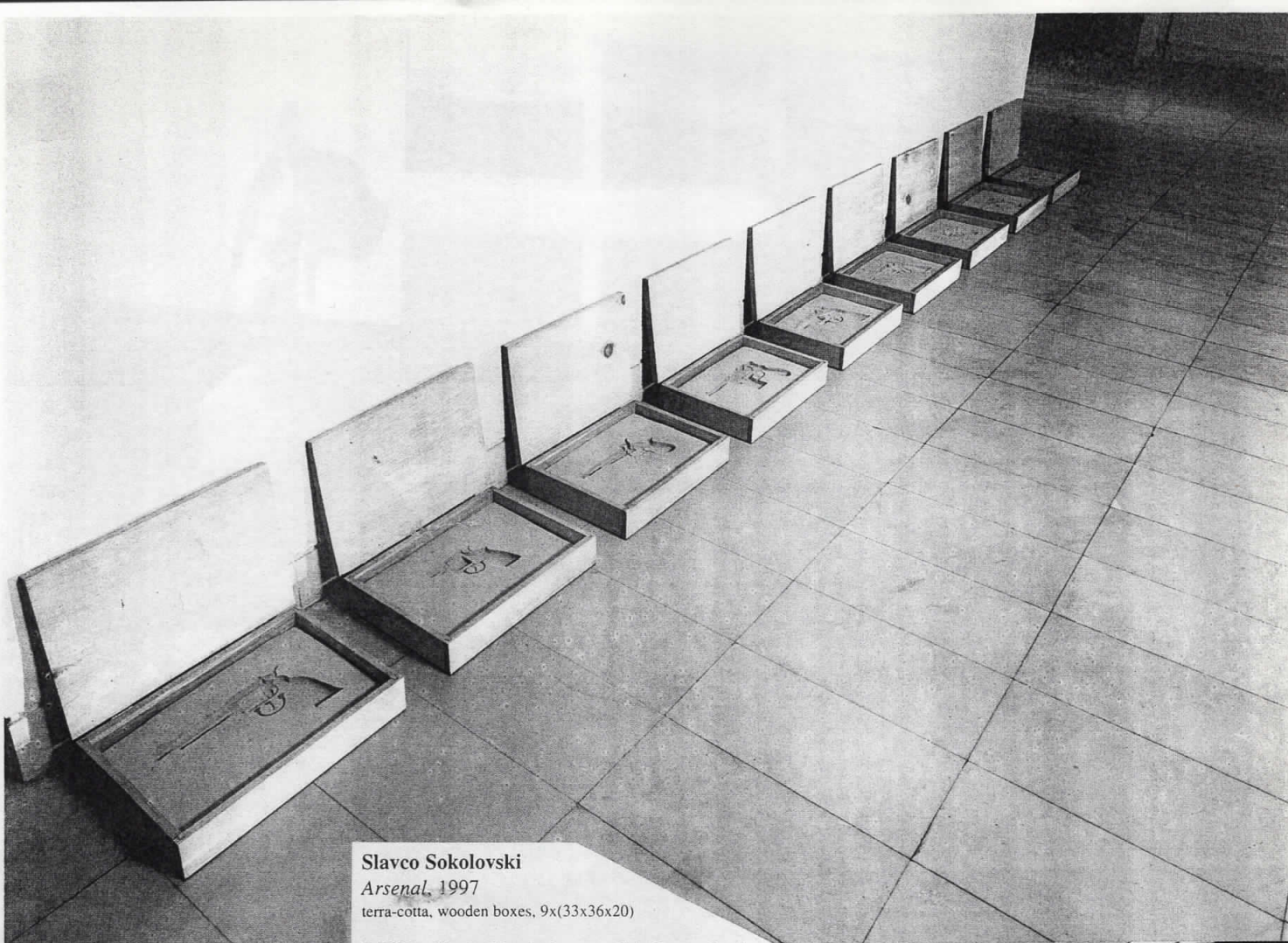
Installation mit Acht Bilder, 1996/97
oil on canvas, 125x100 each

© SCCA - Skopje, Macedonia

slide: Zoran Atanaskov

Jovan Balov
Baederkerweg 3, 13593 Berlin, Germany
tel. ++49.30.36.31.631

Slavco Sokolovski

Arsenal, 1997

terra-cotta, wooden boxes, 9x(33x36x20)

© SCCA - Skopje, Macedonia

slide: Rumen Camilov

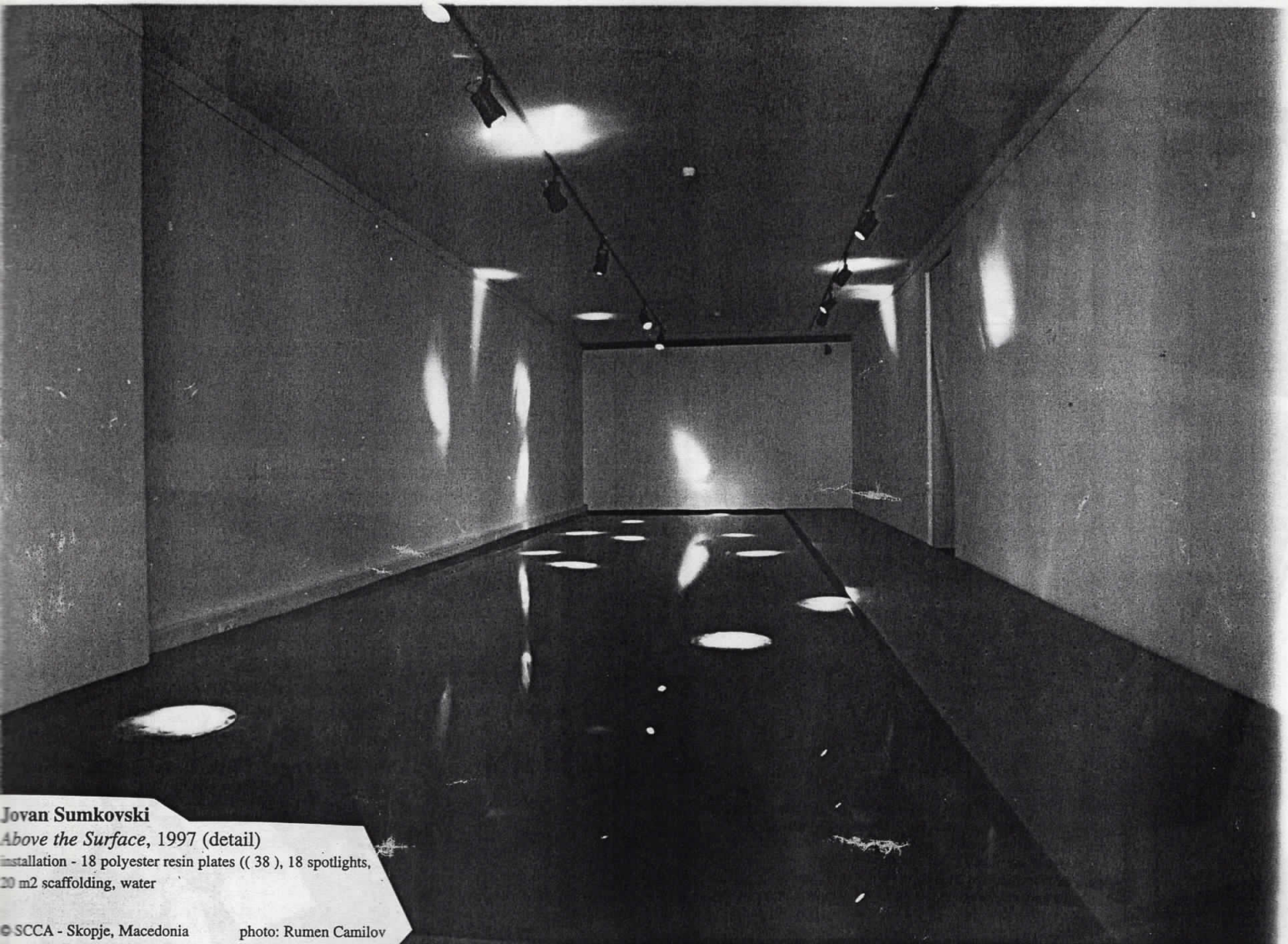
Slavco Sokolovski

Puskinova 9/1-4, 91000 Skopje, Republic of Macedonia

tel. ++389.91.23.63.94

Jovan Sumkovski

Above the Surface, 1997 (detail)

Installation - 18 polyester resin plates ((38), 18 spotlights,
20 m2 scaffolding, water

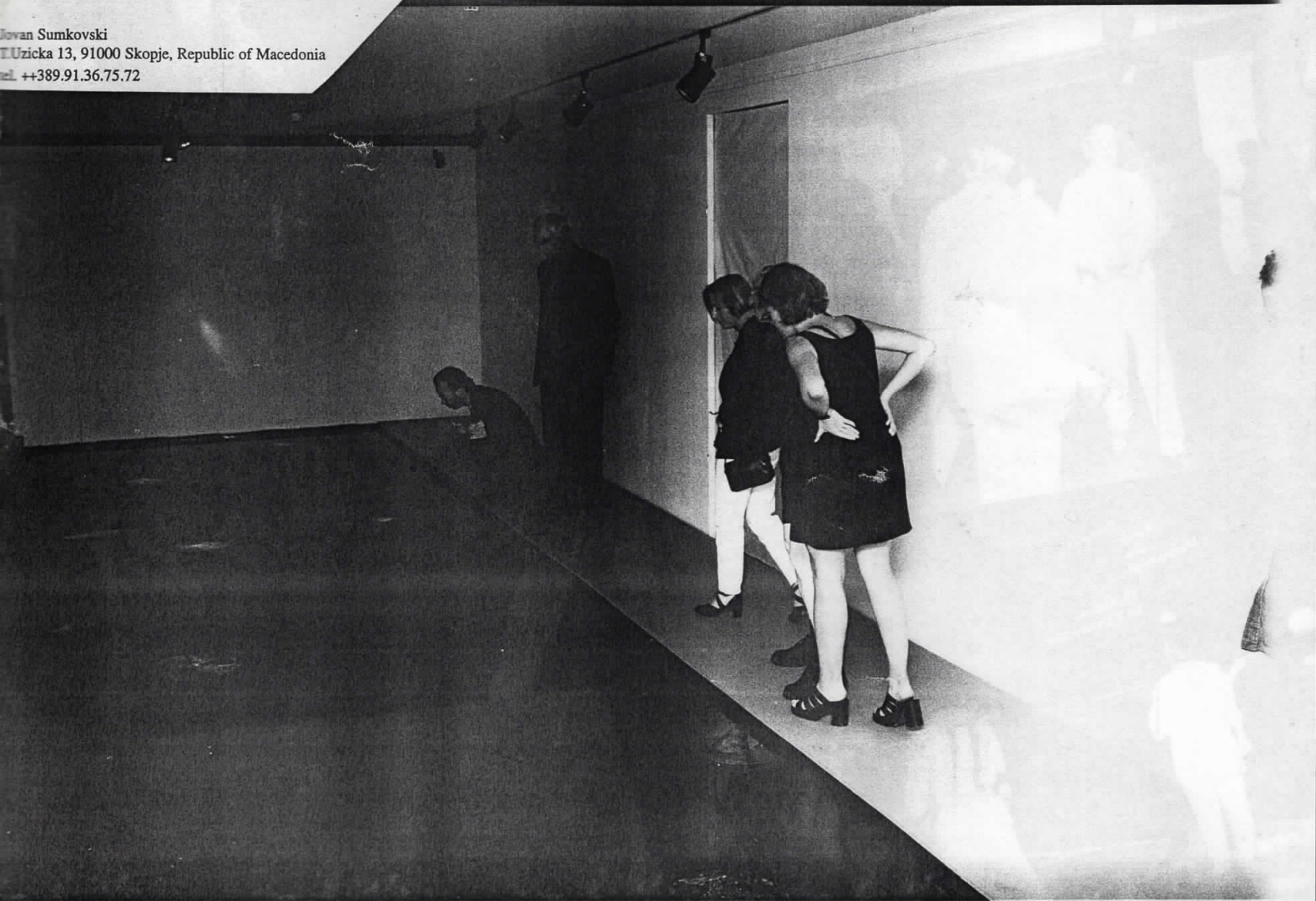
© SCCA - Skopje, Macedonia

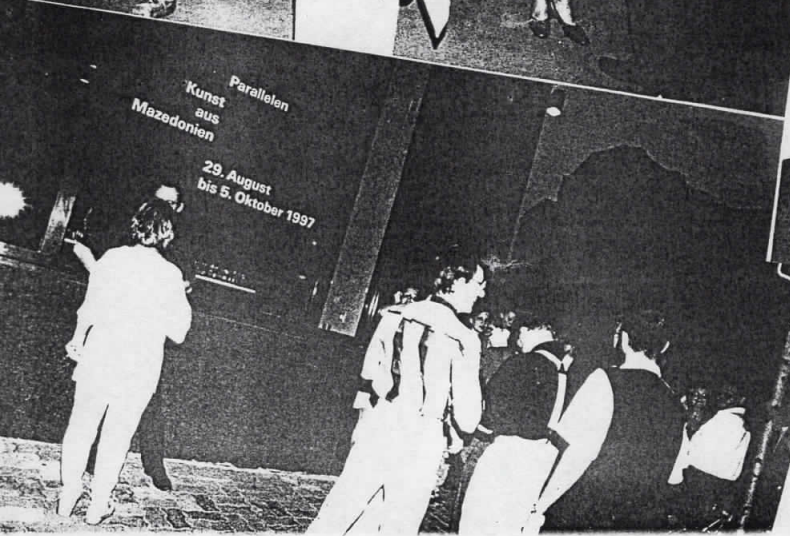
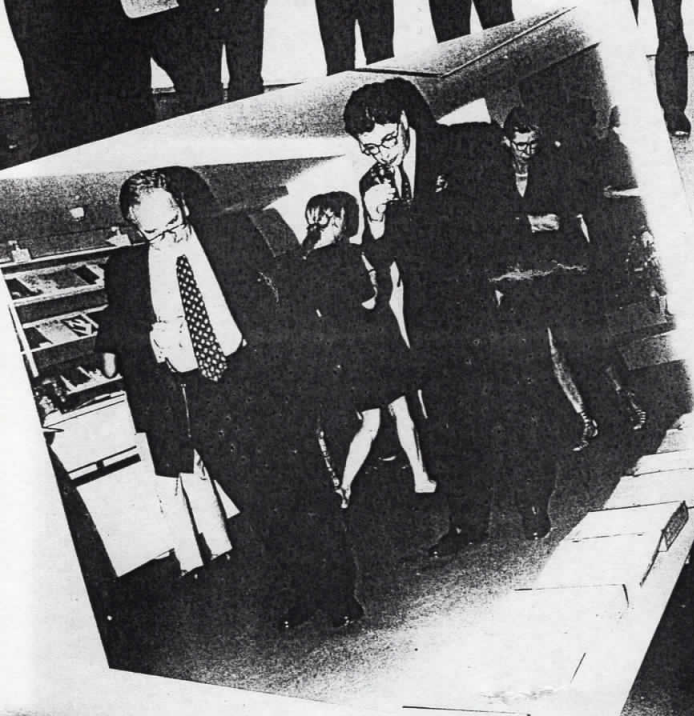
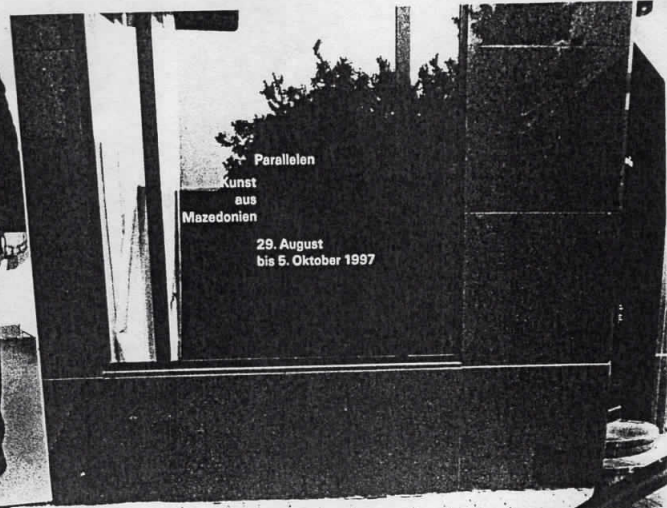
photo: Rumen Camilov

Jovan Sumkovski

Uzicka 13, 91000 Skopje, Republic of Macedonia

tel. ++389.91.36.75.72

About Liquor Amnii

A continuation of an artistic exchange between five women artists from the **Mobius Artists Group** and five from the **Republic of Macedonia**, which explores different approaches to creating installation and performance art developed within a site.

The two sites chosen for the project, a 15th Century Turkish bathhouse in Skopje, Macedonia and the new Riverwalk Park in Providence, RI., allow the artists to explore images of water and to create work in two very distinctly different environments: old vs. new, and public vs. private spaces.

Participating artists are Mobius Artists Group Members Marilyn Arsem, Meredith Davis, Cathy Nolan, Mari Novotny-Jones, Margaret B. Tittlemore, and the Macedonian artists are Mirna Arsovska, Iskra Dimitrova, Margarita Kiselicka-Kalajdzieva, Nora Stojanovic, Zaneta Vangeli.

Documentation by Mobius Artists Group member Bob Raymond.

ОД УТРЕВЕЧЕР ВО ЧИФТЕ АМАМОТ

Ликовен проект „Плодова вода“

• ПРОЕКТОТ Е ПРВА СОРАБОТКА МЕЃУ ПЕТ
МАКЕДОНСКИ И ПЕТ АМЕРИКАНСКИ УМЕТНИЧКИ

Во просторот на запустениот Чифте Амам во Старата чаршија, утревечер во 22 часот почнува тридневниот ликовен проект „Плодова вода“, што се изведува како прва соработка меѓу пет македонски уметнички и петте членки на американската уметничка група „Мобиус“ од Бостон.

„Плодова вода“ е интердисциплинарен проект во кој со употреба на различни медиуми, како инсталација, објект, перформанс, видео, авторките го интерпретираат Женското како уметничка провокација.

– Насловот „Плодова вода“, иако поврзан со мајчинството како најспецифична женска одлика, може да се сфати пошироко, – како една метафора за границата меѓу Јас и Другото и за нашите комплексни релации кон културата, религиозната или полвата Другост. Ритуалот на физичкото чистење и духовното прочистување, релацијата со заборавениот простор и неговите приказни, моментот на самоосвестување во плодова, културна или политичка смисла, се само некои од појдовните концепти при создавањето на делата во овој проект, кои се под заедничка тема ама се изворедно разновидни и специфични за секоја од уметничките, – вели кураторот на проектот, Сузана Милевска.

Поставката во Чифте амамот во следниве три дена ги содржи „Андрогин“ на Искра Димитрова, „Македонска социјална пластика“ на Жанета Вангели, „Безвременост“ на Маргарита Киселичка-Калајџиевска, „Вис Електроника“ на Мирна Арсовска, „Базени на времето“ на Марија Арсем, „Птица жена“ на Мередиџ Дејвис, „Маса“ на Кети Нојлан, „Порцелан“ на Мери Новотни-Џонс, „Свадебни албуми“ на Маргарет Титмор, а проектот завршува в понеделник во 22,15 часот со перформансот „Флешбек“ на Нора Стојановиќ.

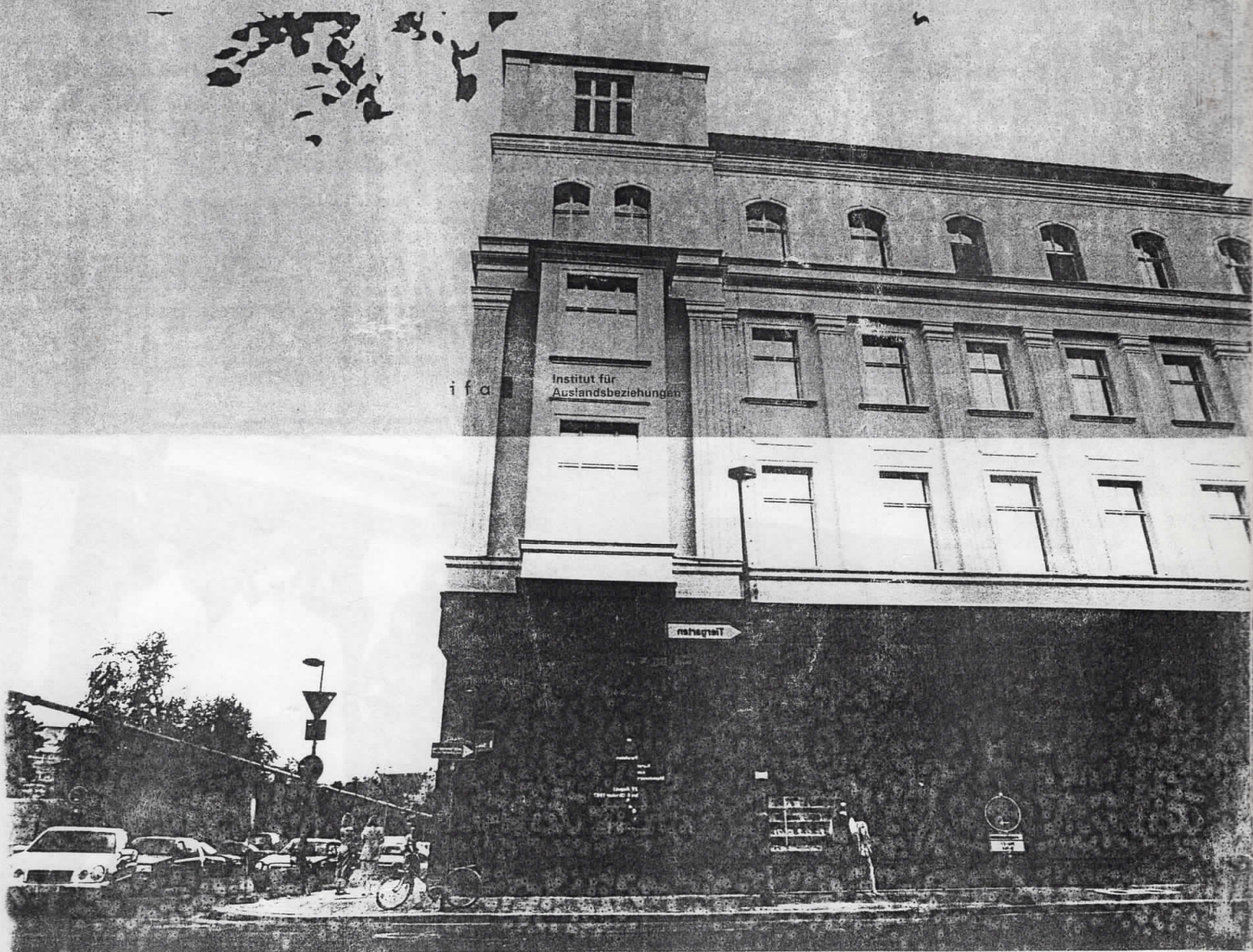
М.К.

слеува:

EURO ART - INFO 20

Liquor Amnii 1&2

M A Z E D O N I E N

SCCA

SKOPJE CENTER FOR CONTEMPORARY ARTS - SKOPJE, MACEDONIA
СКОПЈЕ ЦЕНТАР ЗА СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ - СКОПЈЕ, МАКЕДОНИЈА